

VI. Évfolyam 4. szám - 2011. december

Prekup Zsolt

prekupz@szabolcs.police.hu

KÖVESSÜK A TRENDET AVAGY RENDSZERESÍTÜNK-E .223 REMINGTON (5,56X45 NATO) KALIBERŰ GÉPKARÉBÉLYOKAT

Absztrakt

Az elmúlt időszak eseményei időszerűvé teszik, hogy a fegyveres testületeknél meglévő szolgálati lőfegyverek mellé speciális egységek tagjai (operátorai, felszámolói) számára újabbak kerüljenek rendszeresítésre. A világban, minden hátránya ellenére egyre inkább terjednek .223 Remington kaliberű lőszert tüzelő gépkarabélyok és ez által ezekhez gyártott képességnövelő kiegészítők is.

Last events made actually to adapt new regulation firearms for the special units of armed forces. In spite of all their faults and disadvantages carbine submachine guns - firing .223 Remington caliber cartridges- and their accessories are spreading in the world.

Kulcsszavak: *fegyveres testület, szolgálati lőfegyver, összehasonlítás, Terrorrelhárító Központ (TEK) ~ police, guns of duty, comparison, Counter Terrorism Centre (CTC)*

VÁLTOZÁSOK

1999. március 12-én NATO tagország, 2004. május 01-től hazánk az Európai Unió tagja. Ezen két tagsággal együtt, álláspontom szerint, olyan jogosultságokat is szereztünk, amely az esetlegesen lefolytatandó rendszeresítési eljárásoknál is előnyt jelenthet.

A NATO tagsággal lehetőségünk nyílt a STANAG előírások (ajánlás) átvételére és alkalmazására, amelynek során természetesen figyelemmel kell lennünk lehetőségeinkre. A témához kapcsolódó a STANAG 4172 az 5,56x45 NATO lőszer egységesítéséről szól.

Az 5,56x45 NATO kaliberű lövészfegyverek egyre inkább terjednek és népszerűbbek lesznek. Mára már elmondható, hogy több ország tart hadrendben ilyen kaliberű lőfegyvereket, mint a 7,62x39 vagy 5,45x39 kaliberű gépkarabélyokat.

Az 5,56x 45 NATO kaliberű lőszeréről és az azokat használó lőfegyverekről már hihetetlen mennyiségű cikk jelent meg, részletesen elemezve annak hadihasználhatóságát, megállító erejét, ergonómiáját és még jó néhány szempontot figyelembe véve. Sokan kritizálják a lőszer stophatását, külső ballisztikai teljesítményét.

Egy tény viszont tagadhatatlan. Szinte minden lőszergyár kínálatában szerepel az 5,56x45 NATO (polgári életben .223 Remington elnevezéssel bíró) kaliber. Ezen változatosságot még tovább növeli a kaliberhez tartozó lövedékek százas nagyságrendet meghaladó változata.

Érdekességként megemlíthető, hogy a FÉG is foglalkozott ilyen kaliberű, de Kalasnyikov alapokon nyugvó gépkarabélyok tervezésével is. Az 1980-as évek végén tervezett NGM/NGV (Nagysebességű Gépkarabély Modernizált – Nagysebességű Gépkarabély Válttámaszos) típusú lőfegyvereket a HM Haditechnikai Intézet (HTI) is tesztelte, sorozatgyártásra anyagi okok miatt nem került sor.

Az elmúlt évek iraki és afganisztáni tapasztalatai jelentős lökést adtak a kézi lőfegyverek és a hozzájuk tartozó kiegészítők fejlesztéséhez. Az 5,56x45 NATO kaliber legelső és azóta is töretlen használója az USA különböző fegyvernemei, figyelembe véve az egyes tagállamok kevés jogszabályi megkötést tartalmazó szabad lőfegyvertartását, értelemszerűen itt található a legtöbb gyártó és innen származik a legtöbb innovációs fejlesztés is a lőszerrel, illetve az ezt használó lőfegyverekkel kapcsolatban.

Az elmúlt évtized hadi tapasztalatai azt mutatják, hogy a hadviselés egyértelműen az aszimmetrikus (gerilla) hadviselés irányába mutat. Ezen hadviselési mód szerint harcoló egységek (az elnevezés változatos – szabadságharcos, lázadó, gerilla, partizán) ellen a terrorellenes hadviselésre kiképzett alakulatok harcolnak a leghatékonyabban. Észlelhető, hogy minden állam a jövőben még nagyobb hangsúlyt szeretne fektetni a terrorellhárító alakulatokra, akik a legtöbb esetben városi körülmények között tevékenykednek (például az aszimmetrikus hadviselés iskolapéldájának tekinthető Mogadishuban is így történt).

A városi körülmények közzé tervezett kézi lőfegyverekkel kapcsolatban, főleg a gépkarabélyokkal szemben, a követelményrendszer megváltozott. Álláspontom szerint egy ilyen CQB (close-quarter battle ¹) gépkarabéllyal szemben az alábbi elvárások támaszthatóak:

A CQB harcra tervezett gépkarabély tudja:

- biztosítani a rendszer pontosságát 300 méter lőtávolságig
- biztosítani a rendszer hatásosságát a megfelelő lőszer használatával ugyanezen a lőtávolságon, személyi páncél ellen is

¹ CQB (Close-Quarter Battle) angol rövidítésen eredetileg beépített környezetben végzett katonai tevékenységet értettek, azonban mára már több jelentése is van. A CQB rövidítést használják manapság most már szinte minden rövid távolságon belül végrehajtott harccselekménnyel kapcsolatban, legyen az épületben vagy repülőgépfedélzeten végrehajtván, mivel ugyanolyan divatszóvá alakult át mint a „taktikai” (tactical) kifejezés.

- biztosítani a lövésfolyamat szakaszos vagy folyamatos ismétlését a megfelelő pontossággal
- biztosítani a kiegészítő eszközök ergonomikus elhelyezését (irányzékok, lámpák)
- biztosítani különböző hatékonyságú hangtompítók használatát
- biztosítani a lövész önvédelmét közelharcban is
- biztosítani kiegészítő fegyverek használatát – (sokkoló -fegyvergránát)
- biztosítani a kapáslövés lehetőségét a lövészeknek
- biztosítani a szolgálati feladatok indokolatlan terhelés nélküli elvégzését, különböző kiegészítők pl.: taktikai lámpa stb. felszerelhetőségét
- A hadszíntérnek megfelelően az adott paramétereken belül – a modularitás elvét követve - változtatható legyen a csőhossza, esetleg a kalibere

TUDNÁNK-E ALKALMAZNI AZ 5.56X 45 NATO KALIBERŰ CQB GÉPKARABÉLYOKAT?

Erre a kérdésre legegyszerűbben úgy válaszolhatnánk, hogy igen. Sőt már kis számban ugyan, de a Magyar Honvédség 34. Bercsényi Különleges Műveleti Zászlóalj (KMZ) kötelékében, amely a kinn harcoló szövetséges erőkkel kompatibilis fegyver, nevesítve M4A1-es gépkarabély (1. kép) került rendszeresítésre[1].

1. kép. M4A1 gépkarabély

Forrás: www.combatgear.blog.hu (letöltve: 2011 04.05.)

Az eddigi tapasztalatok azt mutatják, hogy a fegyver teljesítette a vele szemben támasztott követelményeket. Ahogyan a fenti képen is látható, a gépkarabélyra kiegészítők egész sorát szerelték fel. Ezen kiegészítők a következők:

- sínrendszer a kiegészítők felerősítésére
- az első vertikális markolat Magpul RVG
- Magpul PMAG tár
- E.O. TECH 552 optikai irányzék
- Magpul PTS CTR gyártmányú válltámasz és PTS markolat
- Surefire lámpa vertikális markolatra helyezhető kapcsolóval
- hőpajzs

A Különleges Műveleti Zászlóalj különleges műveleti erők (Special Operations Forces – SOF) csoportjába sorolhatóak, amelyek kiképzésükkel és modern fegyverzettel oldják meg feladataikat.

Magyarországon a másik SOF kategóriába sorolható egység a 2010. szeptember 01-jén alakult Terrorelhárító Központ (TEK)[2].

A Stockholmi Program ajánlásai szerint az EU-n belül jött létre szinte teljesen profil tiszta terror ellenes szervezet, a TEK. A terrorizmus szemszögéből tekintve munkájuk célja a terrorcselekmények megelőzése, felderítése, felszámolása, a cselekmény folyamatainak megismerése, körözött személyek elfogása és nemzetközi együttműködések, melyek keretein belül részvétel az Európai Rendőr Iroda (European Police Office - EUROPOL) és az Európai Rendőr Kollégium (European Police College - CEPOL) terrorizmus elleni nemzetközi munkájában.

Bár fegyverzeti anyagukat és technológiájukat folyamatosan bővíteni igyekeznek, egyes löfegyvereik világszínvonalat (pl.: Unique Alpine TPG-1) képviselnek, de a hagyományos, 1990-es évekre jellemző SWAT fegyverzetet (HK MP5 és USP változatok) követik.

Úgy gondolom, tekintettel feladataikra és a közelmúlt eseményeire pl.: Líbiában kint rekedt magyar állampolgárok hazahozatalára) célszerű lenne azt a lépést megtenniük, mint amelyet a KMZ, - igaz hathatós USA segítséggel -, de megtett. Logikus fejlesztési irány lenne számukra egy CQB 5,56x45 NATO gépkarabély rendszeresítése, hiszen az ilyen feladatkörrel megbízott SOF egységek fokozatosan térnek át a 9x19 Parabellum lőszer használó géppisztolyokról az 5,56x45 NATO kaliberű gépkarabélyokra (Pl. a lengyel GROM).

Említést érdemel, hogy bár az 5,56x45 NATO kalibert használó gépkarabélyok rendszeresítésében a KMZ volt az első hazánkban, azonban a külföldi trendnek való megfelelést Magyarországon először az azóta megszűnt Vám és Pénzügyőrség Központi Járőrszolgálat Parancsnoksága írta ki 2007-ben [3]. Az akkori kiírásban már szerepelt, igaz .223 Remington kaliber megjelölésével, a Heckler und Koch G36K típusú gépkarabély (2.kép)

2. kép. HK G36 K gépkarabély

Forrás: www.heckler-koch.de (letöltve: 2011 09.05.)

Úgy vélem, hogy a TEK részére, tekintettel feladataik sokszínűségére és veszélyességi fokára, indokolt lenne az áttérés. Néhány szempont, amely alátámasztja az 5,56x45 NATO lőszer (és a hozzá kapcsolódó fegyverrendszer) rendőri szempontból történő rendszeresítését:

- Különböző gyártók lőszer típusainak nagy száma, amelyet az adott rendőri feladathoz lehet kiválasztani (például az egyik tartaléktárban lövedékálló mellénnyel felszerelt elkövető semlegesítésére megfelelő lőszer)
- Rövid és közepes távon² is megfelelő hatótávolság (max. négyszáz méterig)
- A lőszer hihetetlen népszerűségéből fakadó és kellő marketinggel alátámasztott folyamatos fejlesztésének eredménye a kiegészítők hihetetlen mennyisége, amellyel a fegyvert személylé szabottá lehet tenni ezáltal a kezelési ergonómiája megnövekszik

² A hatótávolság meghatározása főként lőszer paramétereitől (lőpor fajtája, lövedék külső kialakítása, lövedék anyaga és tömege) függ. Általános tapasztalatként elmondható, hogy a jelenleg legnépszerűbb löszerek (pl. ATK Speer Gold Dot JSP) esetében a rövid távolság 0 métertől 50 méterig, a közepes távolság 50 métertől 150 méterig értendő.

A TÍPUSOK SOKSZÍNŰSÉGE

Tekintettel a lőszer népszerűségére, az ilyen fajtájú löszert használó gépkarabélyok típusai széles spektrumot ölelnek fel.

Lentebb pedig következzen néhány figyelemre méltó típus nagyon rövid ismertetővel.

- M4A1 SOPMOD

3. kép. M4A1 SOPMOD gépkarabély

Forrás: www.combatgear.blog.hu (letöltve: 2011 09.10.)

A 3. Számú képen a Navy Seals által használt M4A1 változat látható [4]. Remekül megfigyelhető a CQB használatra tervezet és hasznát 9,5 inch hosszúságú cső Fast- attach system rendszerű Surefire FA556SA [5] típusú hangtompítóval (4. kép), amely segíti a rövid cső miatt kialakuló hangosabb lövés zaj csökkentését.

4. kép. Surefire FA556SA hangtompító

Forrás: www.surefire.com (letöltve: 2011 08.14.)

- Ruger SR-556C

5. kép. Ruger SR-556C gépkarabély

Forrás: www.tactical-life.com (letöltve: 2011 09.01.)

Az ötös számú képen az USA-ban élő fiatalok kedvence (az ára miatt), a Ruger CQB feladatokra tervezett gépkarabélyja [6] látszik, amely átépíthető .22 LR kaliberre is. Érdekessége a Magpul mellső markolat.

- Troy M7A1 SBR (6. kép)

6. kép. Troy M7A1 SBR gépkarabély

Forrás: www.tactical-life.com (letöltve: 2011 09.01.)

A Troy M7A1 SBR alapjait a Ruger SR-556 gépkarabély adja. A fegyveren elvégzett változtatások teljesen zárt helyen, rövid távolságon belül, városi környezetben végrehajtandó tűzharc sikeres megvívását segítik elő. Jellemző a nagyon rövid cső, amely jobb manőverezési lehetőséget ad a felhasználó számára, igaz a hatásos lőtávolság némi csökkentése árán.

- Bushmasters ACR – Magpul Masada

7. kép. Bushmasters ACR Magpul Masada gépkarabély
Forrás: www.tactical-life.com (letöltve: 2011 09.01.)

Az 5,56x45 NATO kaliberű gépkarabélyról bővebben ejtenék szót, mivel úgy gondolom, hogy ezen gépkarabély a fentiekben felsorolt kritériumoknak teljesen megfelel.

Az 7. képen látható gépkarabély tervezését 2007-ben fejezte be a Magpul Industriest. A Magpul fegyver kiegészítőket gyárt, leghíresebb termékük a tár aljára felhelyezhető kis műanyag fül, amely a táruk gyors elővételét hivatott elősegíteni. A fegyver sorozatgyártását a Bushmasters végzi ACR [8] (Advanced Combat Rifle) típusnév alatt.

A Magpul kiemelt fontosságot tulajdonított annak, hogy a lőfegyver modulárisan változtatható legyen. A tokalsórész (lower receiver) tartalmazza a tárfészket, az elsütőszerkezetet és a hátsó markolatot, amelyet két csappal lehet rögzíteni a tok felsőrészéhez (upper receiver).

A tok felsőrészből három verzió is készül, az egyik az 5,56x45 NATO kaliberhez, a másik a hazánkban rendszeresített 7,62x39 43 M lőszerhez, valamint az USA-ban egyre népszerűbb 6,8 SPC kaliberben. Ezen variációs lehetőségeken túl még a csövek és előagyak hosszát is lehet variálni (10,5; 14,5; 16,5; és 18 inch változatok).

Azt hiszem, ezen variációs lehetőségek hasznát nem kell kifejeztem. A tervezők szándéka szerint a fegyvert tábori körülmények között lehet egy kaliberről a másikra átszerelni, oly módon hogy csak a csövet, zárszerkezetet és a tokalsórészt kell kicserélni. Ergonómiája miatt jobb és balkezesek egyformán használhatják.

Egy nem régen megjelent közleményben az volt olvasható, hogy a Magyar Honvédség közel 10 évre elegendő 7,62x39 43M lőszerrel rendelkezik (bár az nem volt megadva mekkora éves lőszer felhasználás mellett) és közel 72000 db AK-val különböző típusokból.

A végtelékig leegyszerűsítve egy ilyen fegyver előnyeit: legyen szó egy túszejtéssel járó bankrablás felszámolásáról (14,5 inch cső 5,56x45 NATO kaliber ATK Speer Gold Dot JSP lövedékkel), védett VIP személy biztosításáról (10,5 inch cső 5,56x45 NATO kaliberben) vagy felderítő feladat Afganisztánban (16,5 inch csőhosszúságú 7,62x39 43M kaliberben) történő elvégzéséről, a feladatot végrehajtó operátor vagy felhasználó a megszokott, megfelelő kiegészítőkkal ellátott fegyvert használja.

- Heckler und Koch 416

8. kép. HK 416 gépkarabély

Forrás: www.heckler-koch.de (letöltve: 2011 09.05.)

A 8. Képen látható HK416 (5,56 mm) [9] az USA különleges erőinél található M4/M16 típusú gépkarabélyok leváltására tervezték. Ugyanazt a gázdugattyús (short stroke) rendszert használja, mint az anyacég sikerterméke a G36 gépkarabély (amelyről volt már és lesz még szó), azonban ezen rendszer átültetése ésszerű volt az M4/M16 konstrukcióra. Működési rendszeréből adódóan ez a legmegbízhatóbb M4/M16 típusú fegyver.

2007 áprilisában, a HK416-ost választották a norvég hadsereg új szolgálati gépkarabélyának, összesen 8200 db-ot vásároltak belőle.

Ezen gépkarabélynak is létezik különböző csőhosszúságú (10,4 ; 14,5; 16,5 ; 20 inch /264, 368, 419, 508 mm/) verziója, de gyártják HK 417 jelzés alatt a 7,62x51 NATO kaliberű változatát is, azonban innen hiányzik a 7,62x39 43M kaliberű változat, amely ugyebár a Bushmasters ACR-hez képest visszalépés.

A fegyveren nem található kétkézes biztosító és ez szintén visszalépés a még a HK G36-hoz képest is.

- HK G36

9. kép. HK G36

Forrás: www.heckler-koch.de (letöltve: 2011 09.05)

10. kép. HK G36C

Forrás: www.heckler-koch.de (letöltve: 2011. 09.05.)

Ezen gépkarabély típusról joggal lehet állítani, hogy új szemléletet vitt a gépkarabély tervezés területére. A HK G36- nál [10] már könnyebb felsorolni azt, mi nem készült műanyagból. A tervezéskor szem előtt volt az ergonómia (jobb és bal kezesek számára is elérhető minden kezelőszerv) átlátszó tárcák, beépített célzó optika.

A siker nem is váratott magára sokáig, 1995-ben rendszeresítette a Bundeswehr, majd 1998-ban Spanyolország (bár ők már használtak német gyökerű fegyvereket – CETME család).

A fegyver felkeltette figyelmét sok ország terrorelhárítással is foglalkozó egységének is. Kisebb megrendelések után két presztízs értékű megbízást kapott a HK. City of London Police és az US Capitol Police már használja a fegyvert, igaz ők a 2. képen látható HK G36 K és a 10. képen látható HK G36 C változatot rendelték meg.

A HK G36 négyféle változatban készül: HK G36 (9. kép) (480 mm csőhossz); G36 K (320 mm csőhossz); G36 C (228 mm csőhossz); és rajtámogató változat (480 mm csőhossz Heavy csővel).

TALÁN KÖVETJÜK

A fent röviden ismertetett lőfegyvereket már sokféle szervezet, sokféleképpen használja. Úgy gondolom, tekintve a bekövetkezett jogszabályváltozásokat (pl. közbeszerzési törvény módosítását vagy az új rendőrségi szolgálati szabályzat) egyszerűbb folyamat lehet rendszerbe állítani egy új lőfegyver típust és lőszer. Hazánkban a Rendőrségnél rendszeresíthető kényszerítő eszközök típusairól és fajtáiról szóló, többször módosított 32/2009. IRM [11] rendelet mellékletének kiegészítésével már rendszeresíthető lenne az 5,56x45 NATO lőszer és az ilyen lőszer használó gépkarabély.

Felhasznált irodalom

- [1] Egy magyar katona afganisztáni felszerelése
www.combatgear.blog.hu (letöltés: 2011 04.05.)
- [2] 295/2010. Kormányrendelet a terrorizmust elhárító szerv kijelöléséről és feladatai ellátásának részletes szabályairól
- [3] Fegyverekre és fegyverzeti anyagokra a 228/2004 Kormányrendelet alapján lefolytatásra kerülő nyílt eljárásra
www.vam.hu (letöltés: 2011 08.27.)

- [4] Cameron Hopkins: Colt M4A1 5.56 mm Carbine
<http://www.tactical-life.com/online/special-weapons/colts-m4a1-556mm-carbine/>
(letöltés: 2011 08.15.)
- [5] Rifle/ Carbine Suppressors – 5,56 mm (.223 Caliber)
<http://www.surefire.com/RifleCarbineSuppressors556mm223Caliber/>
(letöltve: 2011 08.14.)
- [6] Len Waldron: Ruger's SR-556C 5,56mm
<http://www.tactical-life.com/online/guns-and-weapons/ruger%E2%80%99s-sr-556c-556mm/> (letöltés: 2011 09.01.)
- [7] P.J.White: Troy M7A1 SBR forrás:
<http://www.tactical-life.com/online/special-weapons/troy-m7a1-sbr-upgrade/>
(letöltve: 2011 09.01.)
- [8] Richard Mann: Multi-Mission ACR
<http://www.tactical-life.com/online/tactical-weapons/multi-mission-acr/>
(letöltés:2011 09.01.)
- [9] Strungewehre (Produkte)
www.heckler-koch.de (letöltés: 2011 09.05.)
- [10] Strungewehre (Produkte)
www.heckler-koch.de (letöltés: 2011 09.05.)
- [11] 32/2009. IRM rendelet Rendőrségnél rendszeresíthető kényszerítő eszközök típusairól és fajtáiról